

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра клінічної медицини

СИЛАБУС
нормативної освітньої компоненти
СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

підготовки	магістра
спеціальність	222 Медицина
освітньо-професійна програма	Медицина

Луцьк – 2022

Силабус освітньої компоненти «Соціальна медицина, громадське здоров'я» підготовки магістра, галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 222 Медицина, за освітньо-професійною програмою Медицина.

Розробник: Шевчук Б.Л., кандидат медичних наук, старший викладач кафедри клінічної медицини

Силабус освітньої компоненти затверджено на засіданні кафедри клінічної медицини

протокол № 1 від 31.08.2022 р.

Завідувач кафедри:

Галей М. М.

© Шевчук Б. Л., 2022 р.

І. ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика ОК		
Денна форма навчання	22 Охорона здоров'я 222 Медицина Медицина Магістр	Нормативна. Цикл загальної підготовки		
		Рік навчання		
		3	4	6
		Семестри		
		6	7	12
		Лекції (24 год.)		
		14	10	
		Практичні (98 год.)		
		18	44	36
		Самостійна робота (48 год.)		
Кількість годин / кредитів 180 / 6		16	16	16
ІНДЗ: немає		Консультації (10 год.)		
		4	4	2
		Всього годин 3 курс – 52 год. 4 курс – 74 год. 6 курс – 54 год.		
		Форма контролю: 6, 7 семестр – залік; 12 семестр – екзамен		
Мова навчання		українська		

ІІ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПІБ
Науковий ступінь
Вчене звання
Посада

Шевчук Борис Леонідович
кандидат медичних наук
-
старший викладач кафедри клінічної медицини
тел.: +38 095 384 41 07
e-mail: shevchukborisl@gmail.com

Контактна інформація:

III. ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

1. Анотація курсу

Соціальна медицина — це наука, яка вивчає стан здоров'я населення та чинники, що його формують, а також обґрунтовує медико-соціальні заходи держави, суспільства та системи охорони здоров'я у напрямку збереження, зміцнення і відновлення здоров'я.

Громадське здоров'я — це основа профілактичної медицини, яка спрямована на збереження як здоров'я всього суспільства, так і індивідуального здоров'я населення, що заснована на статистиці та розумінні причинно-наслідкових зв'язків між захворюванням і його наслідками.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні принципи доказової медицини, теоретичні та методичні основи біостатистики, статистики здоров'я, закономірності здоров'я населення, збереження його як на індивідуальному, так і на суспільному рівнях, організація та економіка охорони здоров'я.

2. Пререквізити і постреквізити освітньої компоненти

Пререквізити: Дисципліна ґрунтується на вивченні студентами таких ОК: Мікробіологія; патоморфологія; патофізіологія; гігієна та екологія; пропедевтика внутрішньої медицини, пропедевтика педіатрії; загальна хірургія.

Постреквізити: Знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни, потрібні для вивчення таких клінічних дисциплін, як внутрішня медицина, хірургія, педіатрія, акушерство та гінекологія.

3. Мета і завдання освітньої компоненти

Метою ОК є сприяння оволодіння студентами необхідними знаннями, навичками і набуття компетентностей щодо дослідження, аналізу та оцінки показників здоров'я населення, організації, ресурсного забезпечення та діяльності системи охорони здоров'я, розробки з позицій доказової медицини рекомендацій з попередження і усунення шкідливого впливу чинників на здоров'я та з удосконалення організації медичної допомоги населенню і системи громадського здоров'я.

- основними завданнями вивчення дисципліни є засвоєння теоретичних основ біостатистики;
- опанування сучасних принципів доказової медицини;
- засвоєння методів описової та аналітичної статистики;
- засвоєння методичних та теоретичних основ формування статистичних сукупностей для їх подальшого адекватного аналізу;
- засвоєння методів визначення, аналізу та оцінки основних показників популяційного здоров'я за окремими критеріями та у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають;

- засвоєння принципів розробки заходів задля збереження і зміцнення здоров'я населення та окремих його контингентів;
- засвоєння засад, напрямів, завдань системи громадського здоров'я;
- засвоєння принципів організації охорони здоров'я та надання медичних послуг;

4. Результати навчання (компетентності).

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ФК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності

ФК 14. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.

ФК 15. Здатність до проведення експертизи працездатності.

ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК 17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.

ФК 18. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

ФК 19. Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.

ФК 20. Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.

ФК 22. Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів

ФК 23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень,

критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за додатком 2).

ПРН 8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за додатком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами), у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН 23. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.

ПРН 26. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

ПРН 28. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

5. Структура освітньої компоненти

Таблиця 3

Структура освітньої компоненти (6 семестр)

№ теми	Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	прак .	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю*/Бали (5 / 200 балів) Т+УО+ВПЗ
Змістовий модуль 1. Біостатистика. Методичні основи організації статистичних досліджень.							
1.	Біостатистика як методологічна основа аналізу та оцінки здоров'я населення та системи охорони здоров'я. Організація та планування статистичних досліджень.	5	1	1	1	2	(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
2.	Складання програм статистичних досліджень.	3	1	1	1		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
3.	Відносні величини.	3	1	1	1		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
4.	Графічні методи аналізу.	3	1	1	1		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
5.	Середні величини та показники варіації.	3	1	1	1		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
6.	Метод стандартизації.	3	1	1	1		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
7.	Параметричні методи оцінки вірогідності. Непараметричні методи оцінки вірогідності.	5	2	2	2		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
8.	Кореляційно-регресійний аналіз.	3	1	1	1		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
9.	Ряди динаміки та їх аналіз.	3	1	1	1		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
10.	Підсумкова контрольна робота 1						
Разом за модулем 1		32	10	10	10	2	
Змістовий модуль 2. Біостатистика. Епідеміологічні дослідження в охороні здоров'я							
11.	Дизайн епідеміологічних досліджень: випадок-контроль, когортні, рандомізовані клінічні дослідження.	10	2	4	2	2	(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
12.	Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка. Скринінг. Методика оцінки чутливості та специфічності скринінгових тестів.	110	2	4	4		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
13.	Підсумкова контрольна робота 2						
Разом за модулем 2		20	4	8	6	2	
Всього годин за семестр / Балів		52	14	18	16	4	5 / 200 балів

Структура освітньої компоненти (7 семестр)

№ теми	Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	прак .	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю*/Бали (5 / 200 балів)
--------	-------------------------------	--------	------	--------	-----------	-------	--------------------------------------

Змістовний модуль 1. Громадське здоров'я, функції та послуги. Здоров'я населення.							
1.	Громадське здоров'я, функції та послуги.	11	1	6	2	2	(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
2.	Здоров'я населення. Оцінка стану здоров'я і благополуччя населення. Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.	9	1	6	2		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
3.	Засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за змістовим модулем 1.						(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
Разом за модулем 1		20	2	12	4	2	
Змістовний модуль 2. Статистика здоров'я населення.							
4.	Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.	9	1	4	2	2	(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
5.	Методика вивчення та оцінка показників малюкової та материнської смертності.	7	1	4	2		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
6.	Методика вивчення показників загальної захворюваності.	7	1	4	2		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
7.	Оцінка показників загальної захворюваності.	7	1	4	2		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
8.	Методика вивчення та оцінка показників неінфекційної захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.	6	1	4	1		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
9.	Методика вивчення та оцінка показників інфекційної захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.	6	1	4	1		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
10.	Медико-соціальні аспекти захворюваності з тимчасовою та стійкою втратою працездатності. Методика розрахунку та аналіз показників.	6	1	4	1		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
11.	Методологічні основи дослідження тягаря хвороб. Значення результатів для системи громадського здоров'я	6	1	4	1		(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
12.	Засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за змістовим модулем 2.						(УО(5)+ВПЗ(5)) / 2
Разом за модулем 2		54	8	32	12	2	
Всього годин / Балів		74	10	44	16	4	5 / 200 балів

Структура освітньої компоненти (12 семестр)

№ теми	Назви змістових модулів і тем	Усьо-го	Лек.	прак .	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю*/Бали (5 / 120 балів)
Змістовний модуль 1. Біостатистика. Практика застосування статистичних даних.							
1.	Основи підготовки наукової публікації, наукової доповіді	11		6	4	1	(Т(5)+УО(5)+ВПЗ(5)) / 3
2.	Основи підготовки наукової доповіді	10		6	4		(Т(5)+УО(5)+ВПЗ(5)) / 3
3.	Підсумкова контрольна робота 1						(Т(5)+УО(5)+ВПЗ(5)) / 3
Разом за модулем 1		21		12	8	1	
Змістовний модуль 2. Громадське здоров'я. Профілактика та збереження здоров'я населення							
4.	Профілактика. Промоція здоров'я. Види, форми та методи.	9		6	2	1	(Т(5)+УО(5)+ВПЗ(5)) / 3
5.	Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.	8		6	2		(Т(5)+УО(5)+ВПЗ(5)) / 3
6.	Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Пресрелізи та зв'язок із засобами масової інформації.	8		6	2		(Т(5)+УО(5)+ВПЗ(5)) / 3
7.	Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи в світі та в Україні.	8		6	2		(Т(5)+УО(5)+ВПЗ(5)) / 3
8.	Підсумкова контрольна робота 2						(Т(5)+УО(5)+ВПЗ(5)) / 3
Разом за модулем 2		33		24	8	1	
Всього годин / Балів		54		36	16	2	5 / 120 балів
Екзамен							80 балів
ЗАГАЛОМ		160	24	98	48	10	200 балів

*Форма контролю: Т – тести; УО – усне опитування; ВПЗ – виконання практичного завдання.

Теми лекційних занять

Таблиця 4

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Біостатистика як методологічна основа аналізу та оцінки здоров'я населення та системи охорони здоров'я. Організація та планування статистичних досліджень.	1
2.	Складання програм статистичних досліджень.	1
3.	Відносні величини.	1
4.	Графічні методи аналізу.	1
5.	Середні величини та показники варіації.	1
6.	Метод стандартизації.	1
7.	Параметричні методи оцінки вірогідності.	1
8.	Непараметричні методи оцінки вірогідності.	1
9.	Кореляційно-регресійний аналіз.	1
10.	Ряди динаміки та їх аналіз.	1
11.	Дизайн епідеміологічних досліджень: випадок-контроль, когортні, рандомізовані клінічні дослідження.	2
12.	Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка.	1
13.	Скринінг. Методика оцінки чутливості та специфічності скринінгових тестів.	1
14.	Громадське здоров'я, функції та послуги.	1
15.	Здоров'я населення. Оцінка стану здоров'я і благополуччя населення. Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.	1
16.	Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.	
17.	Методика вивчення та оцінка показників малюкової та материнської смертності.	1
18.	Методика вивчення	1
19.	та оцінка показників загальної захворюваності.	1
20.	Методика вивчення та оцінка показників неінфекційної захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.	1
21.	Методика вивчення та оцінка показників інфекційної захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.	1
22.	Медико-соціальні аспекти захворюваності з тимчасовою та стійкою втратою працездатності. Методика розрахунку та аналіз показників.	1
23.	Методологічні основи дослідження тягаря хвороб. Значення результатів для системи громадського здоров'я	1
Разом		24

Теми практичних занять

Таблиця 5

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Біостатистика як методологічна основа аналізу та оцінки здоров'я населення та системи охорони здоров'я. Організація та планування статистичних досліджень.	1
2	Складання програм статистичних досліджень.	1
3	Відносні величини.	1

4	Графічні методи аналізу.	1
5	Середні величини та показники варіації.	1
6	Метод стандартизації.	1
7	Непараметричні методи оцінки вірогідності.	2
8	Кореляційно-регресійний аналіз.	1
9	Ряди динаміки та їх аналіз.	1
10	Дизайн епідеміологічних досліджень: випадок-контроль, когортні, рандомізовані клінічні дослідження.	4
11	Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка.	2
12	Скринінг. Методика оцінки чутливості та специфічності скринінгових тестів.	2
13	Громадське здоров'я, функції та послуги.	6
14	Здоров'я населення. Оцінка стану здоров'я і благополуччя населення. Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.	6
15	Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.	4
16	Методика вивчення та оцінка показників малюкової та материнської смертності.	4
17	Методика вивчення	4
18	та оцінка показників загальної захворюваності.	4
19	Методика вивчення та оцінка показників неінфекційної захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.	4
20	Методика вивчення та оцінка показників інфекційної захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.	4
21	Медико-соціальні аспекти захворюваності з тимчасовою та стійкою втратою працездатності. Методика розрахунку та аналіз показників.	4
22	Методологічні основи дослідження тягаря хвороб. Значення результатів для системи громадського здоров'я	4
23	Основи підготовки наукової публікації, наукової доповіді	6
24	Основи підготовки наукової доповіді	6
25	Профілактика. Промоція здоров'я. Види, форми та методи.	6
26	Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.	6
27	Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Пресрелізи та зв'язок із засобами масової інформації.	6
28	Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи в світі та в Україні.	6
Разом		98

Методи навчання :

Пояснювально-ілюстративний (лекції, лабораторні заняття, бесіди), кооперативного навчання (робота в парах, робота в групах), наочний (таблиці, схеми), практичний (створення графіків та розв'язування задач).

Методи проблемно-розвиваючого навчання, репродуктивний, розв'язування ситуаційних задач, обговорення.

Проблемно-пошуковий метод, інтерактивний метод, дискусія.

Пояснювально-ілюстративний, репрезуктивний, проблемного виконання, дослідницький.

Форми та методи оцінювання:

Усне опитування, тестовий контроль, виконання практичного завдання, модульна контрольна робота, залік, диференційований залік, екзамен.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Назва теми	К-ть годин
1	Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Біостатистика як методологічна основа аналізу та оцінки здоров'я населення та системи охорони здоров'я. Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Методи соціальної медицини. Визначення понять «біостатистика», «доказова медицина», «клінічна епідеміологія». Основні етапи розвитку біостатистики. Видатні вчені та їх внесок у розвиток біостатистики. Основні принципи доказової медицини. Тріада доказової медицини. Теорія і практика доказової медицини. Доказова медицина та якість проведення клінічних досліджень. Поняття про кінцеві результати. Доказова медицина та якість надання медичної допомоги. Принцип PICO для формування клінічного питання в доказовій медицині. Стандартизація медичної допомоги: клінічні протоколи, стандарти та рекомендації.	4
2	Методичні основи організації статистичних досліджень. Типи даних. Методи збирання статистичного матеріалу. Описова та аналітична статистика. Мета та завдання статистичного дослідження. Типи даних: кількісні, якісні, категоріальні. Генеральна та вибірка сукупність. Методи статистичного дослідження: поточні (поперечні), одночасні (поперечні), суцільні, несуцільні, монографічні, основного масиву, вибіркові. Репрезентативність вибірки: якісна та кількісна. Методи вибору одиниць спостереження: випадковий, механічного відбору, гніздовий, направленої відбору. Методи обліку та збору інформації: реєстрація, документальний облік, вкопювання, опитування.	4
3	Епідеміологічні дослідження в охороні здоров'я, їх класифікація. Емпіричні та експериментальні дослідження. Дизайн досліджень: епідеміологічні, експериментальні, клінічні, квазі-експериментальні. Сучасне поняття про епідеміологію. Класифікація епідеміологічних досліджень. Порівняльна характеристика різних видів дослідження, оцінка ступеню доказовості їх результатів. Ретроспективні та проспективні дослідження. Емпіричні дослідження (описові та аналітичні). Описова епідеміологія: опис окремого випадку та серії випадків. Аналітичні епідеміологічні дослідження. Когортні дослідження та дослідження випадок-контроль. Етика проведення досліджень. Види контролю. Сліпота дослідження. Необхідний розмір вибірки. Вибір об'єкту та одиниць дослідження. Критерії включення та виключення. Поняття рандомізації та стратифікації.	4

4	Оцінка вірогідності результатів дослідження. Характеристика та аналіз статистичних помилок. Теорія ймовірності: Випадковість та закономірність, вірогідність. Випадковість подій: несумісні, незалежні, залежні. Вибіркове спостереження як джерело статистичної інформації. Залежні та незалежні сукупності. Оцінка вірогідності отриманих результатів. Основа вибору методів параметричної та непараметричної статистики. Статистична значимість. Поняття про внутрішню та зовнішню валідність. Рівень значущості статистичних критеріїв. Нульова та альтернативна гіпотези.	4
5	Скринінгові тести: характеристика та основні вимоги. Поняття про фактори ризику. Скринінг. Оцінка результатів скринінгу. Вимоги до скринінгових тестів. Чутливість та специфічність скринінгового тесту. Зв'язок чутливості і специфічності. Поняття про ROC-аналіз. Прогностичні чинники та чинники ризику, їх значення та можливості використання. Визначення показників ризику в дослідженні «випадок-контроль». Оцінка факторів ризику. Мета застосування методики оцінки ризиків та оцінки шансів, формування висновків.	4
6	Інформаційне забезпечення епідеміологічних та клінічних досліджень. Систематичні огляди та мета-аналіз. Ієрархія доказовості. Систематичні огляди та їх характеристика. Метод мета-аналіз, його види. Роль Кокранівського співробітництва в узагальненні результатів досліджень. Джерела інформації про систематизовані огляди. Застосування моделі PICO для формування клінічного питання в доказовій медицині.	4
7	Медична статистика, роль в аналізі здоров'я населення та діяльності системи охорони здоров'я. Електронний документообіг. Медична статистика її роль в аналізі здоров'я населення та в прийнятті управлінського рішення що до його збереження: статистика здоров'я, статистика охорони здоров'я, біостатистика. Показники, що характеризують здоров'я населення. Показники, що характеризують діяльність закладів охорони здоров'я. Медична документація як джерело інформації: облікові та звітні форми. Роль служби медичної статистики в збиранні, обробці та аналізі статистичної інформації про стан здоров'я, надання медичної допомоги населенню, про ресурси охорони здоров'я та їх використання. Система eHealth в Україні. Електронний документообіг: електронні медичні записи, електронні реєстри.	4
8	Використання знань з біостатистики в повсякденній практиці лікаря. Програмне забезпечення статистичних досліджень та порядок представлення наукових робіт. Місце та роль біостатистики у медичній освіті та роботі практикуючого лікаря. Програмні пакети. Види наукових робіт (тези, стаття, методичні рекомендації, монографія, підручник, дисертаційна робота). Структура наукової роботи (мета, обсяг та методи, результати власних досліджень, висновки). Особливості оформлення наукових робіт (представлення даних в таблицях, графічних зображеннях). Правила оформлення посилань на джерела інформації, списку літератури. Наукометричні бази.	4
9	Громадське здоров'я, функції та послуги. Здоров'я населення: основні детермінанти. Принципи системи громадського здоров'я. Завдання та оперативні функції системи громадського здоров'я. Суб'єкти відносин у сфері громадського здоров'я. Державна політика та регулювання системи	4

	громадського здоров'я. Економічний план дій щодо сприяння розвитку громадського здоров'я. Світові досягнення в області громадського здоров'я. Показники громадського здоров'я. Здоров'я населення як економічна категорія. Детермінанти здоров'я. Показники здоров'я населення та фактори, що його визначають. Чинники ризиків.	
10	Медико-соціальні проблеми демографічних процесів. Демографія як наука. Джерела інформації. Статика населення: чисельність населення, аналіз складу населення за віком, статтю, місцем проживання. «Вікова піраміда». Типи населення: регресивний, прогресивний, стаціонарний. Старіння населення. Аналіз показників СОТЖ та демографічного навантаження. Показники природного руху населення: народжуваність, смертність, природний рух населення. Показники механічного руху населення. Народжуваність, показники та чинники, що впливають на народжуваність. Методика вивчення народжуваності населення. Методика визначення та оцінка загального та спеціального показників народжуваності. Порядок реєстрації народжень в Україні. Сучасні тенденції та регіональні особливості народжуваності в Україні та світі. Загальна смертність, її провідні причини в різних регіонах, окремих країнах і в Україні, статевовікові та територіальні особливості. Порядок реєстрації випадків смерті в Україні. Структура причин смертності. Методика вивчення смертності, визначення загального та спеціальних показників, їх значення та оцінка. Природний приріст населення. Середня очікувана тривалість життя, визначення поняття. Старіння населення. Шкала демографічного старіння Ж.Божьо-Гарн'є-Е.Росета. Урбанізація населення як соціально-економічна проблема.	4
11	Захворюваність населення як медико-соціальна проблема. Аналіз стану здоров'я населення за показниками захворюваності. Методика вивчення показників захворюваності: за звертанням, за профілактичними оглядами, за причинами смерті, за спеціально організованими дослідженнями. Переваги та недоліки кожного з методів. Джерела інформації щодо вивчення захворюваності населення та факторів ризику. Показники поширеності та захворюваності. Набір показників DALE, QALE. Показники інфекційної та неінфекційної захворюваності, показники госпітальної захворюваності, показники захворюваності з тимчасовою втратою працездатності. Інвалідність як показник здоров'я населення. Глобальний тягар хвороб. Методологія STEPS вивчення поширеності факторів ризику серед населення. Міжнародна статистична класифікація хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я (МКХ).	4
12	Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я. Профілактика в системі громадського здоров'я: популяційна, групова, індивідуальна. Організації партнери: урядові та неурядові. Визначення понять «промоція здоров'я», «здоровий спосіб життя», «профілактика». Складові поняття «спосіб життя», які впливають на стан здоров'я населення. Поведінка, що пов'язана зі здоров'ям. Поведінкові фактори ризику. Корекція поведінкових факторів ризику серед населення. Рівні чинників впливу. Анкетування як метод дослідження факторів ризику. Концепція ВООЗ стратегічного ведення комунікації в інтересах ефективної передачі інформації.	4

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Вивчення дисципліни передбачає постійну роботу студентів на кожному занятті. Середовище під час проведення лекційних та лабораторних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Студенти не повинні спізнюватися на заняття. Усі студенти на лабораторних роботах відповідно до правил техніки безпеки мусять бути одягненими в білі халати. Перед початком заняття студенти повинні вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо).

Студенти повинні здійснювати попередню підготовку до лекційних та лабораторних занять згідно з переліком рекомендованих джерел. До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note) для проходження тестування та роботу з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату медичного факультету.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4-бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із нижче наведеними правилами. ОК «Соціальна медицина, громадське здоров'я» слухають здобувачі протягом 6, 7 та 12 семестру. У 6 та 7 семестрі здобувачі освіти складають залік (максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність – 200 балів).

У 12 семестрі здобувачі освіти складають іспит відповідно (максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність – 120 балів, на іспиті (диференційованому заліку) – 80 балів. Підсумковий бал формується як сума цих балів $120+80=200$ балів).

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному лабораторному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»). На кожному лабораторному занятті студент отримує три оцінки за цією шкалою: 1) за тестування, 2) за рівень володіння теоретичними знаннями та 3) за оволодіння практичними компетентностями під час виконання практичного завдання.

Тестування за технологією КРОК відбувається у системі Microsoft Office (Forms) і передбачає відповідь здобувача на 20 питань. Здобувач отримає 2 бали за 13 або 14 правильних відповідей, 3 бали - за 15 або 16 правильних відповідей, 4 бали - за 17 або 18 правильних відповідей, 5 балів - за 19 або 20 правильних відповідей.

Рівень володіння теоретичними знаннями та оволодіння практичними компетентностями, які розглядаються на лекційних та практичних заняттях, а також вивчаються здобувачами самостійно, визначається за 4-бальною шкалою відповідно до підсумкових критеріїв, які зазначені нижче.

Оцінка за практичне заняття (тему) є середньою арифметичною оцінкою цих трьох видів активності здобувача за 4-бальною шкалою.

Сукупність знань, умінь, навичок, компетентностей, які набуті здобувачем у процесі навчання з кожної теми орієнтовно оцінюється за такими критеріями:

– 5 ("відмінно") – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні

знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 ("добре") – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 ("задовільно") – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 ("незадовільно") – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Здобувач має отримати оцінку на кожному лабораторному занятті (тривалість заняття – 4 академічні години (2 пари)). У разі пропуску практичного заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі на консультаціях за графіком відпрацювання лабораторних занять, але не пізніше останнього тижня у відповідному семестрі. Якщо здобувач пропустив більше, ніж 3 практичні заняття, він має отримати дозвіл на їх відпрацювання у деканаті.

Відвідування занять здобувачами є обов'язковим та дає можливість отримати задекларовані у Галузевому стандарті спеціальності 222 Медицина та у освітній програмі «Медицина» загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету) або може бути відпрацьоване на консультаціях відповідно до встановленого порядку.

У 6 та 7 семестрі формою підсумкового контролю є залік. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність при вивченні ОК становить 200 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 122 бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих здобувачем освіти оцінок за 4-бальною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (далі – СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за 200-бальною шкалою таким чином:

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141	Менше 3	Не- достатньо
4.6	184	4.04	162	3.5	140		
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

Залік виставляється за результатами поточної роботи здобувача за умови, що здобувач виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 200 балів).

У випадку, якщо здобувач набрав менше, ніж 120 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 200. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

У 12 семестрі формою підсумкового контролю є екзамен. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до екзамену (чи диференційованого заліку) становить 120 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до екзамену становить 72 бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих здобувачем освіти оцінок за 4-бальною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за 200-бальною шкалою відповідно до таблиці 2

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом (диференційованим заліком)

4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала
5	120	4.45	107	3.91	94	3.37	81
4.95	119	4.41	106	3.87	93	3.33	80
4.91	118	4.37	105	3.83	92	3.29	79
4.87	117	4.33	104	3.79	91	3.25	78
4.83	116	4.29	103	3.74	90	3.2	77
4.79	115	4.25	102	3.7	89	3.16	76
4.75	114	4.2	101	3.66	88	3.12	75
4.7	113	4.16	100	3.62	87	3.08	74
4.66	112	4.12	99	3.58	86	3.04	73
4.62	111	4.08	98	3.54	85	3	72
4.58	110	4.04	97	3.49	84	Менше 3	Недостатньо
4.54	109	3.99	96	3.45	83		
4.5	108	3.95	95	3.41	82		

З дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» складання екзамену для усіх здобувачів є обов'язкове. На екзамен виносяться усі програмні питання дисципліни, які здобувачі вивчали у третьому та четвертому семестрах.

Екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань за шкалою від 0 до 80 балів. Остаточна екзаменаційна оцінка складається з двох частин: 1) екзаменаційного тестування та 2) практичної і теоретичної частини. Екзаменаційне тестування оцінюється від 0 до 20 балів, проводиться двічі за процедурою ліцензійного іспиту КРОК, який проводиться у Центрі інформаційних технологій та комп'ютерного тестування університету. З двох тестувань студентів, буде врахований кращий результат. При отриманні позитивної оцінки на першому тестуванні (більше 60,5% правильних відповідей) студент має право не проходити друге тестування. Результати від 60,5% до 100% правильних відповідей конвертуються у бали від 12 до 20 наступним чином:

60,5-62%	12 балів	71-75%	15 балів	86-90%	18 балів
63-65%	13 балів	76-80%	16 балів	91-95%	19 балів
66-70%	14 балів	81-85%	17 балів	95-100%	20 балів

Отримані бали додаються до екзаменаційної оцінки (яка включає теоретичну і практичну частину та оцінюється від 0 до 60 балів) та формують остаточну екзаменаційну оцінку на екзамені.

На екзамен виносяться усі основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та умінь синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних завдань.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума поточної оцінки (максимум – 120 балів) та екзаменаційної оцінки (максимум – 80 балів) і становить 200 балів.

У випадку, якщо здобувач набрав підсумковий бал менший, ніж 120 балів, він складає екзамен або диференційований залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, зберігаються, а здобувач при перескладанні екзамену може набрати максимум 80 балів. Підсумковий бал при цьому формується шляхом додавання поточних балів та екзаменаційного балу і становить максимум 200 балів.

Повторне складання екзамену чи диференційованого заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Оскільки дисципліна «Соціальна медицина, громадське здоров'я» входить до ліцензійного іспиту КРОК, викладач, декан, проректор або ректор визначають терміни обов'язкових контрольних тестувань, ректорських контрольних тестувань з метою визначення рівня підготовки здобувачів освіти з дисципліни «Фізіологія» до ліцензійного іспиту КРОК.

У разі наявності диплома молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра, фахового молодшого бакалавра) можливе зарахування (перезарахування) певної кількості годин відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин (за попереднім погодженням з викладачем), відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання курсу відбувається в команді освітнього середовища Microsoft Office 365 відповідно до Положення про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачу необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально); не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць та ін. необхідно вказувати посилання на першоджерело.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись ст. 42 Закону України «Про освіту». Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки та Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо з об'єктивних причин заняття пропущене, здобувач повністю відпрацьовує тему лабораторного заняття в присутності лаборанта та чергового викладача, що включає всі види активності здобувача та всі види його оцінювання, передбачені цим силабусом. День та години відпрацювання визначаються графіком консультацій, який оприлюднюється.

У випадку невиконання та не відпрацювання лабораторних робіт студент не допускається до підсумкового контролю та його підсумковий бал за поточний семестр не визначається.

Терміни проведення заліку та іспиту, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії. У разі не складання іспиту, студент може перездати його двічі.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів за залік або екзамен.

V. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів,
де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
170–200	Відмінно	A	відмінне виконання
150–169	Дуже добре	B	вище середнього рівня
140–149	Добре	C	загалом хороша робота
130–139	Задовільно	D	непогано
122–129	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–121	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів,
де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
122–129	
1–121	Незараховано (необхідне перескладання)

Під час переведення та поновлення у Волинський національний університет імені Лесі Українки здобувачів освіти, які не навчалися за кредитно-модульною системою, отримані ними оцінки за 100-бальною шкалою переводяться у шкалу ECTS та 200-бальну шкалу відповідно до таблиці.

Шкала конвертування оцінки здобувачів освіти з ОК з 100-бальної у 200-бальну
систему оцінювання

Оцінка в балах за 200- бальною шкалою	Оцінка в балах за 100- бальною шкалою	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
			оцінка	пояснення
170–200	90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
150–169	82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
140–149	75–81	Добре	C	загалом хороша робота
130–139	67–74	Задовільно	D	непогано
122–129	60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–121	1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

При перезарахуванні підсумкової оцінки з 100-системи оцінювання у 200 з ОК переведення здійснюється за мінімальним значенням.

Рекомендована література:

1. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. Вид. 3. Вінниця: «Нова книга», 2013. 560 с.
2. Біостатистика: підручник / [Грузєва Т. С., Лехан В. М., Огнєв В. А. та ін.]; за заг. ред. Грузєвої Т. С. Вінниця: Нова Книга, 2020. 384 с.
3. Соціальна медицина і організація охорони здоров'я: Підручник За ред. Ю.В.Вороненка, В.Ф. Москаленка. Вінниця: «Нова книга», 2000.

Інтернет ресурси:

- Центр громадського здоров'я МОЗ України www.phc.org.ua
- Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»:
<http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>